بنام خدا

جمهوری اسلامی ایران شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری دبیرخانه	**صورتجلسهٔ شماره چهل و نهم(۴۹) جلسهٔ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد، بازرگانی و امور حقوقی**	
	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ **مکان جلسه:** دبیرخانه شورای عالی عتف واقع در میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان اهورامزدا، پلاک ۵	**از ساعت** ۰۷:۳۰ **تا ساعت** ۰۹:۳۰
		پیوست: دارد
	تعداد صفحه: صفحه ۱ از ۷	**کد فرم:** ۱۵۹۵۰۱ف

حاضران	**غایبان**
اعضای حقیقی کمیسیون:	جناب آقای دکتر حسن عابدی جعفری
اعضای حقیقی کمیسیون:	جناب آقای دکتر فریدون رهنمای رودپشتی
دکتر سید حبیب الله طباطبائیان(دبیر کمیسیون)	جناب آقای دکتر محمد علی سرلک
جناب آقای دکتر اسفندیار جهانگرد	جناب آقای دکتر محمد ابویی اردکان
جناب آقای دکتر سید مصطفی رضوی	جناب آقای دکتر محمد هادی زاهدی وفا
جناب آقای دکتر سعید حبیبا	جناب آقای دکتر محسن صفری
جناب آقای دکتر توکل حبیب زاده	جناب آقای دکتر حامد نیکو نهاد
جناب آقای دکتر امیر حسین مزینی	
جناب آقای دکتر محمد سعیدی مهرآباد	
جناب آقای دکتر حبیب الله رعنایی کردشولی	
سرکار خانم دکتر فاطمه قناد	
جناب آقای دکتر سید محسن میرصدری	
اعضای حقوقی کمیسیون:	جناب آقای دکتر حجت الله میرزایی (نمایندهٔ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)
سرکار خانم دکتر نیلوفر مرادحاصل (نمایندهٔ وزارت ارتباطات و فنّاوری اطلاعات)	جناب اقای دکتر احمد تشکینی (نمایندهٔ وزارت صنعت، معدن و تجارت)
جناب آقای دکتر محمد تقی نبیئی(نماینده گرامی سازمان اداری و استخدامی کشور)	جناب آقای دکتر مرتضی فرخی (نمایندهٔ وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری)

تهیه صورتجلسه	**تأیید صورتجلسه**
دکتر سید حبیب الله طباطبائیان **دبیر کمیسیون تخصصی**	**دکتر محمود حکمت نیا** **رئیس کمیسیون تخصصی**

بنام خدا

جمهوری اسلامی ایران شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری دبیرخانه	**صورتجلسهٔ شماره چهل و نهم(۴۹) جلسهٔ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد، بازرگانی و امور حقوقی**	
	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ **مکان جلسه:** دبیرخانه شورای عالی عتف واقع در میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان اهورامزدا، پلاک ۵	**از ساعت** ۰۷:۳۰ **تا ساعت** ۰۹:۳۰
		پیوست: دارد
	تعداد صفحه: صفحه ۲ از ۷	**کد فرم:** ۱۵۹۵۰۱ف

جناب آقای دکتر شاپور محمدی (نماینده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) جناب آقای حجت الاسلام و المسلمین سعیدی فراهانی فر (نمایندهٔ مرکز مدیریت حوزه های علمیه) جناب آقای دکتر علیرضا نظری (نماینده وزارت اقتصاد و امور دارایی) جناب آقای دکتر محمدرضا میرزایی نژاد (نماینده گرامی سازمان برنامه و بودجه)	جناب آقای دکتر علی کیانی راد (نمایندهٔ وزارت جهاد کشاورزی) جناب آقای دکتر محمود حکمت نیا (رئیس کمیسیون و نماینده وزارت دادگستری) جناب آقای دکتر علی مبینی دهکردی (نمایندهٔ وزارت نفت)
مدعوین: نام و نام خانوادگی و محل خدمت: خانم دکتر پریسا علیزاده- معاون پژوهشی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور	

دستور اول	۱: بررسی و دریافت نظرات اعضا پیرامون محور کاری کمیسیون با عنوان احصاء مهم ترین روند ها در حوزه تخصصی کمیسیون- مبحث حقوق (مباحث نظری - مباحث عملی) گزارش آقای آقا زاده
اهم مطالب	جلسه با تلاوت آیاتی از قرآن کریم شروع شد. دکتر طباطباییان: ایشان ضمن خوش آمد گویی به اعضا و مدعوین جلسه، به تشریح بحث و موضوع کاری کمیسیون با عنوان "احصاء وضعیت حکمرانی در فعالیت های علم و فناوری در حوزه های تخصصی کمیسیون"- مبحث حقوق (مباحث نظری - مباحث عملی) پرداختند و از اقای آقا زاده درخواست نمودند که مطالب خود را در خصوص روندهای کلان حقوق فناوری و فناوریهای حقوقی را ارائه نمایند.

تهیه صورتجلسه	تأیید صورتجلسه
دکتر سید حبیب الله طباطبائیان **دبیر کمیسیون تخصصی**	**دکتر محمود حکمت نیا** **رئیس کمیسیون تخصصی**

بنام خدا

جمهوری اسلامی ایران شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری دبیرخانه	**صورتجلسهٔ شماره چهل و نهم(۴۹) جلسهٔ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد، بازرگانی و امور حقوقی**	
	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ **مکان جلسه:** دبیرخانه شورای عالی عتف واقع در میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان اهورامزدا، پلاک ۵	**از ساعت** ۰۷:۳۰ **تا ساعت** ۰۹:۳۰
		پیوست: دارد
	تعداد صفحه: صفحه ۳ از ۷	**کد فرم:** ۱۵۹۵۰۱ف

آقازاده: در حال حاضر ملاحظات حقوقی همچون مقابله با انحصار شرکتهای بزرگ فناورانه، حریم خصوصی کاربران، سکوهای عملیاتی و ملاحظات حقوقی مترتب بر نحوه تعامل بازیگران مختلف در سکوهای (پلتفرم های) فوق ، همگی ملاحظات حقوقی خاص خود را دارند که مستحق توجه ویژه است .

آقازاده: همچنین نقش بخش خصوصی در کشور ما به ویژه در حوزه فناوریهای نوین بایستی مورد توجه بیشتری قرار گیرد.

آقازاده: تعدیل قوانین موجود و یا وضع قوانین ابتکاری جدید دو رویّه معمول در مواجهه حقوقی با فناوریهای جدید است.

آقازاده: هدف وضع مقررات فوق حفظ توانائی رقابتی شرکتها و همچنین رعایت حقوق کاربران است تا از این طریق مخاطرات به کارگیری فناوریهای بزرگ (اغلب در سکوهای دیجیتال) کنترل شود.

آقازاده: در این گزارش نحوه رقابت شرکتهای بزرگ و اغلب چند ملیتی ، ثبات مالی ، انعطاف پذیری عملیاتی ایشان مورد بررسی قرار گرفته است.

آقازاده: بحث مالکیت داده ها و رعایت حریم خصوصی کاربران دو مقوله چالشی است که نیازمند تنظیم مقررات دقیق تری است .

آقازاده: مساله تاب آوری عملیاتی در سطح ملّی نیز از مقولات مهم دیگری است تا تبادلات بین المللی بین کشورها تضمین شود.

آقازاده: موضوع حریم خصوصی و امنیّت کاربران نیز به ویژه در سالهای اخیر مورد توجه جدی کشورها و حتی اتحادیه کشورها قرار گرفته است .

آقازاده: تعاملات بر خط به خصوص در سطح بین المللی ، شرائطی را پیش آورده که ضمن افزایش بهره وری در سطح تجارت بین الملل، موجب رویداد برخی مخاطرات منتهی به بی ثباتی برای موسسات بزرگ تجاری شده است .

تهیه صورتجلسه	تأیید صورتجلسه
دکتر سید حبیب الله طباطبائیان **دبیر کمیسیون تخصصی**	**دکتر محمود حکمت نیا** **رئیس کمیسیون تخصصی**

بنام خدا

جمهوری اسلامی ایران شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری دبیرخانه	**صورتجلسهٔ شماره چهل و نهم(۴۹) جلسهٔ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد، بازرگانی و امور حقوقی**	
	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ **مکان جلسه:** دبیرخانه شورای عالی عتف واقع در میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان اهورامزدا، پلاک ۵	**از ساعت** ۰۷:۳۰ **تا ساعت** ۰۹:۳۰
		پیوست: دارد
	تعداد صفحه: صفحه ۴ از ۷	**کد فرم:** ۱۵۹۵۰۱ف

آقازاده: تحول دیجیتال نقش مهمی بر نحوه فعالیت وکلا نیز داشته است . به نظر می رسد که هنوز این شتاب دیجیتالی شدن، به اندازه لازم مورد توجه فعالان حقوقی به ویژه در سطح بین المللی قرار نگرفته است . این تعاملات ، آینده فعالیتهای حقوقی چه برای وکلا، نوع خدمات حقوقی و بالاخره نحوه تعامل با موکلین را تحت تاثیر جدی قرار خواهد داد.

آقا زاده: نقش متخصصین در حوزه های فنی (غیرحقوقی) در موسسات حقوقی افزایش چشمگیری خواهد یافت.

آقازاده: همچنین تجربه محوری به دلیل طرح موضوعات جدید و متنوع جای خود را به راه حلهای ابتکاری بین رشته ای خواهد داد.

آقازاده: فناوریهای جدید علاوه بر توانمندسازی وکلا، در حوزه هائی همچون هوش مصنوعی حتی جایگزین بسیاری از فعالیتهای معمول وکلا خواهد شد. شاید مفهوم وکیل دیجیتالی به زودی به رسمیّت شناخته شود.

آقازاده: بنابراین فرصتهای جدید بسیاری در حوزه خدمات حقوقی ایجاد خواهد شد که نیازمند توجه بیشتری است.

آقازاده: مساله رمزنگاری به عنوان یک موضوع بسیار مهم ، یکی از مصادیق مهمی است که مستحق توجه فوری حقوقی و وضع قوانین ملی و حتی بین المللی است . رمزارزها ، فرصتها و مخاطرات مربوطه نیز یک مثال مهم است که در کشور ما هنوز به نحو شایسته ای مورد توجه قرار نگرفته است .

آقازاده: عدم هماهنگی حقوقی و قانونی به ویژه در سطوح فراملی ، ممکن است مورد سوء استفاده برخی قرار گیرد و در نهایت منجر به بروز خسارات در حوزه فعالیتهای مختلف شود.

آقازاده: ناگفته نماند که بازار قریب یک هزار میلیارد دلاری خدمات در سطح بین المللی ، فرصتی بزرگ برای کشورهاست (به ویژه کشور ما به دلیل وجود سرمایه عظیم جوانان تحصیل کرده در حوزه حقوق) که چنانچه مورد توجه لازم قرار گیرد علاوه بر اشتغال زائی مناسب می تواند نقش کشور ما در تبادلات منطقه ای را بهبود بخشد.

تهیه صورتجلسه	تأیید صورتجلسه
دکتر سید حبیب الله طباطبائیان **دبیر کمیسیون تخصصی**	**دکتر محمود حکمت نیا** **رئیس کمیسیون تخصصی**

بنام خدا

جمهوری اسلامی ایران شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری دبیرخانه	**صورتجلسهٔ شماره چهل و نهم(۴۹) جلسهٔ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد، بازرگانی و امور حقوقی**	
	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ **مکان جلسه:** دبیرخانه شورای عالی عتف واقع در میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان اهورامزدا، پلاک ۵	**از ساعت** ۰۷:۳۰ **تا ساعت** ۰۹:۳۰
		پیوست: دارد
	تعداد صفحه: صفحه ۵ از ۷	**کد فرم:** ۱۵۹۵۰۱ف

آقازاده: خیل شرکتهای نوپا در حوزه فناوریهای حقوقی در سطح بین المللی ، شاهدی بر مدعای فوق به شمار می رود.

آقازاده: طرح تحول قوه قضائیه فرصتهای خوبی برای توجه به تحولات فناورانه در بخش حقوقی کشور است (اگر چه متمرکز بر حوزه فعالیتهای قوه قضائیه است).

آقازاده: همچنین توجه به هوش مصنوعی در حوزه قانون گذاری کشور در مجلس شورای اسلامی به ویژه در حوزه تنقیح قوانین ، فرصت بسیار خوبی است که شایسته توجه است .

آقازاده: همچنین مخاطرات ناشی از کاربرد فناوریهای جدید نیز خود مقوله تخصصی است که مستحق توجه ویژه است.

آقازاده: هم اکنون در کشور ما نیز چندین سامانه برای ارائه مشاوره های حقوقی وجود دارد که رفته رفته جای خود را در بازار خدمات حقوقی کشور باز می کند.

خانم دکتر قناد: مقوله حفاظت از داده ها در کشورهای مختلف همچون اتحادیه اروپا مورد توجه قرار گرفته است . متاسفانه این مهم در کشور ما هنوز به اندازه لازم مورد توجه قرار نگرفته است.

خانم دکتر قناد: این عدم توجه کافی موجب شده تا حریم خصوصی افراد به درستی مورد حمایت قرار نگیرد.

دکتر قناد: در حوزه رقابت و حقوق مصرف کننده نیز همین مشکل وجود دارد و حتی قضات تمایلی به صدور رای بر علیه کسب و کارهای فوق ندارند.

دکتر قناد: اخیرا شرکتهای نوپای حقوقی بسیاری در کشور در شرف راه اندازی هستند و این نیازی روز افزون است که هنوز مقررات فعالیتهای مربوطه در کشور تنظیم نشده است .

دکتر قناد: مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در کشور ما نیز مورد توجه قرار گرفته است ولی هنوز شخصیت مبتنی بر هوش مصنوعی را به درستی مورد شناسائی قرار نداده ایم و مسئولیتی برای آن در نظر گرفته نشده است. البته این مهم در جهان نیز یک مساله نوین است .

تهیه صورتجلسه	تأیید صورتجلسه
دکتر سید حبیب الله طباطبائیان **دبیر کمیسیون تخصصی**	**دکتر محمود حکمت نیا** **رئیس کمیسیون تخصصی**

بنام خدا

جمهوری اسلامی ایران شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری دبیرخانه	**صورتجلسهٔ شماره چهل و نهم(۴۹) جلسهٔ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد، بازرگانی و امور حقوقی**	
	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ **مکان جلسه:** دبیرخانه شورای عالی عتف واقع در میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان اهورامزدا، پلاک ۵	**از ساعت** ۰۷:۳۰ **تا ساعت** ۰۹:۳۰
		پیوست: دارد
	تعداد صفحه: صفحه ۶ از ۷	**کد فرم:** ۱۵۹۵۰۱ف

	دکتر مزینی: بحث فناوریهای حقوقی و حقوق فناوری ، بحث خیلی مهمی در جهان است که روز به روز جای خود را در تجارت باز می کند. رباتهای مشاوره دهنده در حوزه مختلف اقتصادی به ویژه در زمینه داده های بزرگ بسیار موثر و مفید هستند که بعضا جای قضاوتهای انسانی را می گیرند. به ویژه در سطح بین المللی توجه به این مهم مستحق توجه بیشتری است.
مصوب	**مقرر گردید این گزارش ارایه شده و جمع بندی نظرات اعضا در قالب گزارشی تحلیلی به دبیرخانه شورای عالی عتف ارسال گردد.**

دستور دوم	
اهم مطالب	
مصوب	

دستور سوم	
اهم مطالب	
مصوب	

تهیه صورتجلسه	تأیید صورتجلسه
دکتر سید حبیب الله طباطبائیان **دبیر کمیسیون تخصصی**	**دکتر محمود حکمت نیا** **رئیس کمیسیون تخصصی**

به نام خدا

جمهوری اسلامی ایران شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری دبیرخانه	**صورتجلسهٔ شماره چهل و نهم(۴۹) جلسهٔ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد، بازرگانی و امور حقوقی**	
	تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ **مکان جلسه:** دبیرخانه شورای عالی عتف واقع در میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان اهورامزدا، پلاک ۵	**از ساعت** ۰۷:۳۰ **تا ساعت** ۰۹:۳۰
		پیوست: دارد
	تعداد صفحه: صفحه ۷ از ۷	**کد فرم:** ۱۵۹۵۰۱ف

تهیه مشروح جلسه	**تأیید صورتجلسه**
حجت شاهرخی **کارشناس کمیسیون تخصصی**	**دکتر سید حبیب الله طباطبائیان** **دبیر کمیسیون تخصصی**